

VINERI • 30 SEPTEMBRIE 2011 • ANUL LXI NR. 39

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Pregătiri pentru recensământ cu liderii români
Situația actuală a bisericii române din Jaca
Discuții despre 100 de ani de fotbal românesc*

CALENDAR ORTODOX

3 octombrie, luni – Sf. Sfințit Mc. Dionisie Areopagitul; Sf. Mc. Teoctist.
4 octombrie, marți – Sf. Mc. Ierotei, Ep. Atenei; Sf. Mc. Domnina, Audact și Calistena.
5 octombrie, miercuri – Sf. Mc. Haritina și Mamelta (Post).
6 octombrie, joi – † Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erolia.
7 octombrie, vineri – Sf. M. Mc. Serghe și Vah; Sf. Sfinții Mc. Iulian, Chesarie și Polihronie (Post).
8 octombrie, sâmbătă – Cuv. Pelaghia și Taisia.
9 octombrie, duminică – Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic și Atanasia.

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

Cu câteva zile în urmă, în orașul centru cultural al oamenilor muncii de naționalitate română din țară, a fost dat în folosință noul sediu al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria. Clădirea, situată pe pitorescul mal al canalului care străbate orașul, a fost populată de prima dată sâmbăta trecută, la 9 octombrie. Cu această ocazie festivă au sosit la Julia reprezentanți ai naționalității române, oameni de conducere, de partid și de stat de la sate, orașe și din Capitală, reprezentanți ai mai multor organizații obștești. (Inaugurarea noului sediu al Uniunii, Foaia Noastră, Nr. 20, 15 octombrie 1971, pag. 1)

Acum 30 de ani

Ioan Ardelean face parte din această numeroasă familie de agricultori. Dragostea strămoșilor și a părinților săi față de pământ l-a făcut să îndrăgească agricultura, l-a făcut să devină un cooperativist satisfăcut. Când l-am rugat să-mi vorbească despre viața sa, mai întâi m-a refuzat, spunând că despre viața lui nu se poate vorbi mult, nu e un om însemnat. Dar totuși, vorbind despre una și alta, a început să-mi povestească. – Cu anul acesta se împlinesc 22 de ani de când și eu sunt membru al acestei cooperative. Deci viața mea e strâns legată de cooperativă. Mai întâi am fost îngrijitor de porci, apoi am devenit tractorist. Lucrez pe diferite mașini deja de 20 de ani, de atunci venitul familiei este satisfăcător, deși cooperativa noastră nu se numără printre cele mai bune. (Mărturisirea unui cooperativist, „Pământul trebuie lucrat la vreme”, autor: T. J., Foaia Noastră, Nr. 40, 4 octombrie 1981, pag. 3)

Acum 10 ani

Comunitatea românească din Crâstor datează încă de la începutul secolului al XV-lea. Din cartea părintelui Misarș, cu titlul „Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din R. Ungară”, ne putem da seama că până în 1900 parohia a avut o intensă viață bisericească. În acel an, biserica de lemn a fost demolată „pentru că, în urma putrezirii, lemnăria și scândurile au slăbit în așa măsură, încât amenința pericolul ruinării” (citată din cartea amintită, pag. 111). După 43 de ani, perioadă în care Sfintele Slujbe se săvârșeau în sala de clasă a școlii confesionale, credincioșii ortodocși au cumpărat o casă de rugăciune pusă în vânzare de bapțiști. Aceasta este actuala capelă. (Nimic nou sub soare! Despre starea jalnică a bisericii ortodoxe române din Crâstor, autor: A. B., Foaia românească, Nr. 40, 5 octombrie 2001, pag. 7)

Recenzori români la recensământ

Pentru prima dată în istoria recensământului din Ungaria, autoguvernările minoritare au putut solicita primăriilor să angajeze și recenzori de naționalitate. În cadrul celui de-al 15-lea recensământ, Primăria orașului Julia angajează 116 recenzori, care să numere populația orașului în perioada 1–31 oc-

tombrie. Datorită solicitării Autoguvernării Românești din Julia, printre recenzori se află și patru români care vor încuraja localnicii să-și declare la recensământ naționalitatea română. La ședința din 13 septembrie, membrii autoguvernării românești, condusă de dr. Ioan Ciotea au dezbătut printre altele de-

mersurile posibile cu care vor atrage atenția julanilor și tuturor românilor din țară la importanța acestui recensământ care va influența viitorul școlilor, bisericilor, organizațiilor, autoguvernărilor, adică întregii comunități românești din Ungaria.

Alături de Julia, și la Micherechi vor număra populația recenzori români, primăria angajând pentru această muncă exclusiv săteni de naționalitate română.

R.P.

Budapesta

Expoziție de icoane

Autoguvernarea Românească din sectorul XVI al Budapestei organizează, pe 18 octombrie, expoziția de icoane a *Elenei Ruja*. Artista este originară din Micherechi, dar de mai mulți ani trăiește la Seghedin. După ce s-a întors „de dincolo, din lumea cealaltă”, cum declară artista Elena Ruja, în urma unei boli grave, a simțit inspirația de a picta icoane. Și de atunci pictează neîncetat. Elena Ruja a avut multe expoziții și în comunitatea românească, la Micherechi, Julia, Seghedin, etc., iar acum va expune pentru budapeșteni. Vernisajul expoziției de icoane va avea loc marți, 18 octombrie, de la ora 17.00, la Centrul Cultural Corvin din Budapesta (str. Hunyadvár nr. 43/b).

A.B.

Din fototeca de 60 de ani a Foii românești

Public din Cenadul Unguresc la un program cultural din anii 1970

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Biserica ortodoxă din Jaca (foto: Ana Cioca)

Pregătiri pentru recensământ cu liderii români din județul Bichiș

În perioada 1-31 octombrie va avea loc cel de-al 15-lea recensământ din Ungaria. În acest context, joi, 22 septembrie, Autogovernarea Românească a Județului Bichiș, condusă de președintele *Emilia Martin*, a organizat o prelegere informativă și o consfătuire, la care au fost invitați toți președinții și vicepreședinții autogovernărilor românești din județul Bichiș, precum și câțiva recenzori români.

Întâlnirea a avut loc la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, iar invitata de onoare a fost doamna *Nádasné Uhrin Györgyi*, reprezentant al Direcțiunii din Seghedin a Oficiului Central de Statistică, care a explicat celor prezenți toate demersurile recensământului și a răspuns la întrebări.

Moderatorul evenimentului a fost *Emilia Martin*, președinta Autogovernării Românești a Județului Bichiș.

Nádasné Uhrin Györgyi a făcut cunoscute celor prezenți modalitățile prin care se desfășoară recensământul și a accentuat că între 1-16 octombrie 2011 cetățenii se pot înregistra și on-line, la adresa www.enepszamlalas.hu. În acest caz, însă, suntem obligați să oferim datele tuturor persoanelor cu care trăim împreună la adresa respectivă, iar centrul de statistică acordă și asistență celor care au nevoie de ajutor. Referitor la acest fapt,

și Uniunea Culturală va asigura la sediul său din Jula un calculator, pentru românii care vor să se înregistreze on-line, și ajutor din partea angajaților, care o parte din ei sunt și recenzori.

La întrunire s-a pus accentul pe cele patru întrebări referitoare la apartenența etnică și religioasă a cetățenilor, date deosebit de importante pentru viitorul unei naționalități. Răspunsurile însă se vor da în mod anonim, așa că oricine își poate declara liber apartenența etnică sau religioasă, iar adresele se iau în considerare doar atâta timp cât ține recensământul, pentru a se ști dacă într-adevăr fiecare locuință a fost înregistrată, după care acestea se vor separa de datele statistice. Recensământul va intra în competența Oficiului Central de Statistică, iar pentru buna desfășurare răspund notarii fiecărei localități. Este o

acțiune de mare amploare la care participă mai multe zeci de mii de persoane, adică recenzorii care, în curând, vor bate la ușa fiecăruia dintre noi. Cetățenii sunt obligați prin lege să răspundă la o mare parte dintre întrebări, dar chestionarul a fost întregit cu întrebări referitoare la naționalitate, limbă și religie, care nu sunt obligatorii, acestea fiind singurele întrebări la care nu e obligatoriu să se răspundă, în schimb recenzorii au obligația să le pună.

În cazul în care recenzorul tratează cu indiferență întrebări-

le facultative, cetățenii au dreptul să facă sesizare la centrul de statistică.

După discutarea amănunțelor referitoare la modul de desfășurare a recensământului, liderii comunității prezenți la întâlnire și-au exprimat nedumerirea la faptul că un cetățean se poate identifica cu două naționalități, ceea ce ar justifica fenomenul etnobilizării, deoarece după întrebarea „De care naționalitate considerați că aparțineți?”, urmează întrebarea „În afară de răspunsul la întrebarea anterioară, aparțineți și altei naționalități?”, iar referitor la întrebarea „Care este limba dvs. maternă?” se pot da două răspunsuri. Prin faptul că un cetățean are dreptul să se declare la două etnii, cei prezenți și-au exprimat nedumerirea la ce rezultat se va ajunge în final, cum se va putea stabili câți membri are o comunitate etnică din Ungaria. La aceste întrebări, *Nádasné Uhrin Györgyi* a menționat că

în cazul în care cineva se declară și român și maghiar, se va lua în considerare doar naționalitatea „română”.

Iar în cazul în care cineva se va declara de exemplu român și sârb, sau român și neamț, atunci se vor lua în considerare amândouă naționalitățile.

Este destul de neclar ce rezultat va ieși în urma acestui recensământ. De aceea în rândul celor prezenți la întâlnire s-a făcut apel să se răspundă la întrebările din pagina 8 a chestionarului astfel:

De care naționalitate considerați că aparțineți? – ROMÂNĂ

Care este limba dvs. maternă? – ROMÂNĂ

La întâlnire au răspuns prezent mai mulți reprezentanți ai românilor din județul Bichiș, iar din localitatea Micherechi au fost prezenți și câțiva recenzori, însă din localitățile cum ar fi Chitighaz, Aletea nu a venit nici un reprezentant. Pentru a susține și prin acest fapt românii să-și declare apartenența la naționalitate, limbă și religie, Autogovernarea Românească a Județului Bichiș a editat pliante în 10.000 de exemplare, care vor fi împărțite în satele și orașele unde trăiesc români. La întâlnirea de joia trecută a onorat cu prezența și domnul *Călin Cămarășan*, consul general al României la Jula, atrăgând și el atenția asupra importanței recensământului din această toamnă.

A. Butar

Pe scurt...

REGELE MIHAI I DE ROMÂNIA ÎN PARLAMENT

Regele Mihai I de România a acceptat să se adreseze în data de 25 octombrie, de ziua sa, Parlamentului. Regele Mihai I va împlini atunci 90 de ani. Casa Regală consideră că inițiativa Legislativului de a-i adresa această invitație este o dovadă de democrație și libertate, de clarviziune și de simț al istoriei. Potrivit unui comunicat primit de la Biroul de Presă al Majestății Sale, Regele se va adresa națiunii într-un moment în care este nevoie de încredere, unitate, speranță și respect în societatea românească. Mihai I va reveni la tribuna Parlamentului după mai bine de 60 de ani.

SCHENGEN, DIN NOU AMÂNAT

Din cauza opoziției Olandei și Finlandei, la reuniunea de joi, 22 septembrie, de la Bruxelles, miniștrii de interne ai țărilor membre ale Uniunii Europene nu au luat nicio decizie cu privire la aderarea României și Bulgariei la spațiul european de liberă circulație. Președinția poloneză a UE și-a exprimat regretul că nu a fost luat în seamă principiul solidarității și nu a fost îndeplinită promisiunea potrivit căreia dacă un stat îndeplinește criteriile de pregătire, atunci respectiva țară poate deveni membră cu drepturi depline a acestei zone. Olanda și Finlanda nu au acceptat nici măcar propunerea de compromis, potrivit căreia în acest an să fie eliminat controlul la frontierele aeriene și maritime ale celor două țări, iar anul viitor și la cele terestre. Această propunere ar fi fost acceptată de Franța și Germania, care inițial și-au exprimat unele rezerve față de aderarea României și Bulgariei la Spațiul Schengen.

S-A REDESCHIS „ANTIPA”

Pe 17 septembrie, după mai bine de doi ani de lucrări de restaurare și modernizare a expoziției permanente s-a redeschis pentru public Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București. În noua formulă, muzeul are cinci săli dotate cu sistem de proiecție tridimensional, plasmă și sisteme interactive de prezentare. Muzeul are, de asemenea, mai multe compartimente amenajate ca laboratoare în care vizitatorii vor putea face sau asista la experimente științifice, demonstrații și lucrări de laborator.

Se pot face propuneri
pentru distincția „Pentru Minorități”

Secretariatul de Stat pentru Naționalități și Culte din cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției a publicat zilele trecute anunțul conform căruia se așteaptă propunerile pentru distincția „Pentru Minorități” 2011. Prin această distincție se recunoaște activitatea, eforturile merituose ale persoanelor particulare, organizații și autogovernări minoritare, depuse în folosul comunității de naționalitate din Ungaria, în domeniul vieții publice, învățământului,

culturii, bisericii, științei, mass-media.

Distincția „Pentru Minorități” va fi înmănată în cadrul Zilei Minorităților din 18 decembrie 2011.

Propunerile și motivările vor fi trimise prin poștă, la adresa Secretariatului de Stat pentru Naționalități și Culte din cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției (1055 Budapesta, piața Kossuth nr. 4) și prin e-mail la adresa titkarsag.nkf@kim.gov.hu, până la 20 octombrie 2011. R.P.

Festival de Jumări și concurs
de povești românești

La acest sfârșit de săptămână, în perioada 1–2 octombrie, la Otlaca-Pustă va avea loc a 4-a ediție a Festivalului Jumărilor. Organizatorii au pregătit concerte peste concerte și diverse activități pentru ediția din acest an. Cu jumățile pregătite în cursul festivalului, locuitorii satulețului bichișean intenționează să ajungă în Cartea Recordurilor.

Pe 1 octombrie, Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” și Autogovernarea Românească din Otlaca-Pustă organizează, la Casa de Cultură din Otlaca, concursul de povești românești, dedicat memoriei celor trei povestitori români din Ungaria, Mihai Purdi, Vasile Gurzău și Teodor Șimonca. Evenimentul va începe la ora 10.00. A.C.

Premiu pentru
minoritățile
din județul Bichiș

Comisia pentru Resurse Umane din cadrul Consiliului Județean Bichiș a lansat recent concursul intitulat „Premiul pentru Minoritățile din Județul Bichiș”. Autogovernările minoritare și organizațiile civile pot face propuneri pentru persoane sau comunități merituose din rândul minorităților. Dosarele pot fi înaintate până pe 28 octombrie, pe adresa Comisiei (Bichișciaba, alea Derkovits nr. 2). Premiul va fi înmănat în cadrul Zilei Minorităților din Județul Bichiș. A.C.

Scrieți-ne

la adresa:

foaia@foaia.hu„La obârșii,
la izvor” 2011

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria organizează duminică, 9 octombrie, la Centrul Cultural Românesc din Jula cea de-a patra ediție a programului cultural românesc „La obârșii, la izvor”.

La manifestare printre invitați sunt înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae Corneanu, episcopul vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei PS Paisie Lugojanu și Părintele consilier cultural Zaharia Pereș de la Arhiepiscopia Timișoarei și reprezentanți de la instituțiile românești din Ungaria. Protagonisti la eveniment vor fi dansatori și interpreți de muzică populară din Banat.

Programul va începe după-masă la ora 15.30.

A.C.

Se construiește drumul
între Aletea–Grăniceri

Datorită finanțării de către Uniunea Europeană a proiectelor transfrontaliere, până la sfârșitul anului 2012 se va construi și drumul între Aletea–Grăniceri. Proiectul câștigat în 2010 de partenerii primăria din Aletea și Consiliul Ju-

dețean Arad, pe lângă drumul între Aletea–Grăniceri, se va construi și drumul nou, care va lega localitățile Grăniceri și Sânmartin, astfel drumul cel mai scurt care va lega Aradul cu Bichișciaba va fi cel prin Aletea. R.P.

Recensământ 2011

Convinge-i și pe ceilalți să se declare români! (3)

În perioada 1–31 octombrie 2011 va avea loc cel de-al 15-lea recensământ din Ungaria. Recensământul din această toamnă este foarte important pentru toate instituțiile românești care funcționează în această țară, școală, biserică, mass-media, etc., deoarece este foarte posibil ca în viitorul apropiat existența acestor instituții și susținerea funcționării lor de către statul maghiar să fie strâns legată de numărul celor care o compun. La recensământul din 2001, răspunsul la întrebările referitoare la apartenența etnică și religioasă nu a fost obligatoriu și totuși, la întrebarea referitoare la apartenența etnică au răspuns circa 95% din populație. În timp ce în anul 1990 s-au considerat români 10.740 persoane, în 2001 acest număr a scăzut la 7.995.

Întrebările despre apartenența etnică și religioasă, precum și despre limba vorbită, sunt și acum facultative, însă românii din Ungaria trebuie să fie conștienți de faptul că este un drept al lor pe care trebuie să îl folosească, răspunzând și la aceste întrebări. Referitor la recensământ am făcut un sondaj cu reprezentanți ai comunității românești din Ungaria, care ne-au vorbit despre importanța acestuia.

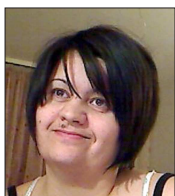
dr. Gheorghe Ruja, avocat, Jula

– Așteptăm cu toții recensământul, iar eu îi încurajez pe toți românii din Ungaria, mai ales pe cei din Jula, ca să se declare români, să nu le fie rușine că suntem în minoritate în această țară. La Jula o să avem patru recenzori români, care vor lua parte la recensământ. În cartierul românesc trăiesc un număr mare de români și sperăm să avem rezultate bune. Este important să fim cât mai mulți pentru a dovedi că în Ungaria mai trăiesc încă români care țin la identitatea, limba, cultura românească și la biserica lor, iar numărul românilor va fi într-un fel și rodul muncii de păstrare a identității noastre, mă refer aici la asociațiile civile și autoguvernările românești din Ungaria. În localitățile autohtone sperăm să crească numărul românilor, însă surpriza cea mai mare va fi dacă în satele noastre românești scade numărul românilor, iar în localități unde se știe bine că nu sunt români vor apărea pe listă români.

Atunci ne putem pune întrebarea: ce înțeles a avut această statistică.

Anamaria Brad, reporter, Seghedin

– Pe de o parte, îmi este tare teamă că acei români din Ungaria (români autohtoni) care ar trebui să se declare români nu vor face acest lucru. Pe de altă parte, ar putea fi și o surpriză în ceea ce privește numărul românilor, din cauza „dublei identități” și să ne trezim cu un număr prea mare de români. Este o melodie populară cu titlul „a fi om îi lucru mare”. Eu i-aș invita pe români la omenie. Să fie toată lumea ceea ce este, deci să nu-și nege naționalitatea, strămoșii, credința și religia, pentru că

și în context european acestea sunt adevăratele valori. Acum este pus în joc viitorul comunității românești din Ungaria. Practic, de acest recensământ va depinde existența instituțiilor noastre (școli la orice nivel, biserici, mass-media, autoguvernări etc.). Eu m-aș bucura foarte mult dacă am atinge măcar acel număr pe care l-am avut cu 10 ani în urmă.

Alexandru Drăguș, funcționar, Primărie Apateu

– Aștept cu nerăbdare recensământul, deoarece consider foarte important să avem o imagine reală despre noi românii și despre celelalte minorități, care trăiesc în Ungaria. Nu cred că ar fi sarcina mea să îi conving pe ceilalți să-și declare apartenența la naționalitate, însă vreau să cred că cei care până acum s-au considerat români o vor face și de data aceasta. Nu este rușine să fii român în Ungaria. Privind datele recensământului din 2001, când s-au declarat aproape 8000 de români, eu cred că vom fi mai puțini la recensământul de anul acesta, deoarece se nasc foarte puțini copii.

Gheorghe Mihuș, Bătania

– Așteptăm cu mari emoții recensământul, fiindcă acum vrem să știm concret câți români sunt în Ungaria și, mai ales, la noi în Bătania, unde mulți tineri s-au mutat din sat, au rămas doar bătrânii, însă foarte mulți români din România și-au cumpărat case și trăiesc deja aici. Am dori să știm câți români sunt, pentru a-i căuta și a-i invita la diferite evenimente pe care le organizează Autoguvernarea Românească din Bătania. Românii care au venit din România

sunt foarte amabili, încearcă să ia legătura cu noi, pentru că e mai ușor și pentru ei să-și rezolve problemele la administrația din Ungaria dacă au cunoștințe aici, astfel cer ajutorul nostru. Aceștia sigur se vor declara de naționalitate română. Vârșnicii băștinași din Bătania se bucură că cineva se interesează de satul lor, că vor avea urmași, astfel nu le vor dispărea cimitirele, biserica, limba și tradițiile românești. Sunt convins că la noi nu va fi nici o problemă și că la Bătania vom fi mai mulți români decât în urmă cu zece ani.

Maria Condoroș Petrușan, învățătoare, Micherechi

– Pentru noi, românii din Micherechi e foarte important să ne declarăm la recensământ că suntem români. Nu trebuie să uităm cine suntem, iar pe tinerii noștri să-i încurajăm să nu le fie rușine că sunt români, pentru că azi e la modă printre tineri să se declare unguri, mai ales pe site-urile de socializare. Eu sunt o româncă adevărată și le transmit tuturor românilor să nu le fie rușine să-și declare apartenența la neamul, limba, cultura și religia românească.

A. Butar

Pe scurt...

APATEU

Pe 19 septembrie, la școala generală a avut loc o întâlnire de promoție. După 40 de ani s-au întâlnit cei 27 de elevi care au terminat școala în anul 1971.

MICHERECHI

În această toamnă a reînceput formarea noilor grupe de fotbal pentru categoriile de vârstă cuprinsă între 5–11 ani. Copiii de la școala din Micherechi, care fac parte din programul Bozsik, în cadrul competiției de toamnă au jucat un meci vinerea trecută, 23 septembrie, la Okány. A doua întrecere se va desfășura pe 14 octombrie, la Micherechi, iar ultimele meciuri de fotbal vor fi organizate la Crâstor, pe 4 noiembrie.

ȘERCAD

De la 1 octombrie, la liceul și căminul de elevi Ady Endre–Bay Zoltán din Șercad vor porni cursuri de limba română. Cei aproximativ zece cursanți doritori să învețe limba română vor fi îndrumați de profesoara Tímea Cziczeri. Cursurile se vor desfășura la liceu din două în două săptămâni.

MICHERECHI

Situația predării limbii române în școala generală din Micherechi va fi subiectul principal miercuri, 5 octombrie, în cadrul întâlnirii dintre corpul profesoral al școlii și Ana Oros Șimon, specialist în învățământ al AȚRU.

MICHERECHI

Pe 16 octombrie, la Casa de Cultură „Gheorghe Du-lău” din Micherechi vor fi sărbătoriți localnicii mai în vârstă. În organizarea Primăriei, vârstnicii vor urmări un program cultural, după care va urma o masă comună. Programul va începe la ora 12.00.

BĂTANIA

Grădinița românească „Lucian Magdu” din Bătania organizează pe 28 octombrie o zi metodică. La program sunt așteptate și în acest an educatoarele de la grădinițele românești din Ungaria.

Citiți
„E-Foaia”!

„E-Foia”, varianta electronică a „Foi” tipărite, poate fi comandată (sau se poate cere un număr de probă gratuit) la adresa:
foaia@foaia.hu

„Punem în cântare pasiunea, inima și toată ființa noastră”

De vorbă cu pastorul Nelu Aliman din Arad

După cum am relatat și săptămâna trecută, în după masa zilei de 18 septembrie, Biserica Baptistă din Chitighaz a fost vizitată de Corul Bărbătesc al Bisericii Maranata din Arad și pastorul-dirijor Nelu Aliman. Oaspeții arădeni au vizitat frații români chitighăzeni datorită prieteniei dintre cei doi pastori Nelu Aliman și Csaba Borzási, pastorul bisericii din Chitighaz.

După serviciul divin, în cadrul căruia au cântat cei 50 de coriști și dirijorul lor, pastorii ne-au mărturisit despre antecedentele întâlnirii fraților români la Chitighaz, dar am aflat și despre misiunea pe care o face pastorul Nelu Aliman în Arad și împrejurimi.

Cu toate că la Biserica Baptistă din Chitighaz se cere tot mai mult din partea membrilor să se folosească limba maghiară la serviciile divine, la programul din după masa zilei de 18 septembrie, desfășurat exclusiv în limba română, a participat un număr mare de credincioși.

Pastorul Csaba Borzási, care împreună cu soția

Pastorul Csaba Borzási

Anca Borzási s-au mutat cu un an în urmă de la Baia Mare, ne-a mărturisit că s-au acomodat foarte bine la Chitighaz: „A trecut aproape un an. Ne-am acomodat, ne simțim bine aici ca și acasă. Nu a fost chiar ușor, mai ales pentru soția, ea fiind însărcinată când am venit aici, după aceea ni s-a născut fiica, iar acum suntem singuri cu copilul mic. Dar ne simțim iubiți, frații ne ajută și noi le suntem recunoscători pentru asta. Am zis la frați să invite pentru acest serviciu divin cunoscuți, prieteni și vecini care știu românește, și am văzut că au fost prezenți mai mulți decât suntem de obicei. E bine să ținem din când în când numai în limba română serviciile divine. Actualmente mai mult se cere ca limba folosită la servicii să fie cea maghiară, pentru că deși sunt doar câțiva care nu știu deloc românește, nici cei care știu românește nu cunosc toate cuvintele acestea mai moderne din România, pe care le folosește un pastor.”

Pastorii Csaba Borzási și Nelu Aliman s-au cunoscut prin internet, s-au împrietenit și au decis să realizeze această întâlnire. Frațele Aliman a subliniat că este chemat să ajute pe lucrătorii care stau la început de drum

– Amândoi cu Csaba suntem pe un site de socializare. Acolo l-am găsit pe Csaba sincer, parcă neavând niciun apropiat. Una din vocațiile mele din chemarea mea lăuntrică este să și sprijin un lucrător care este mai la început de lucrare. Pe mine nimeni nu m-a sprijinit niciodată. Am început să ne scriem, să ne comunicăm, i-am trimis niște studii biblice, viziunea mea, să vadă cum gândesc, cum judec lucrarea lui Dumnezeu. Eu sunt un om organizat, ceea ce poate este și defect, dar și har în același timp. Defectul, pentru că eu nu pot lucra cu oameni neorganizați, dar har, pentru că cu mine nimeni nu se încurcă. Toată lumea știe când-unde mă găsește. Pentru acest lucru este stilul mai milităresc în cor, dar nu ne deranjează

lucrul acesta, nu?! Ne-am găsit atunci cu Csaba, ne-am legat într-o prietenie. Cert este că rețeaua respectivă a fost bun augur pentru relația noastră. În Ungaria am mai fost în 1990, prin luna mai, la Micherechi. Dirijam atunci un cor de tineri într-o altă biserică din Arad. Dar la Chitighaz sunt pentru prima dată. Am văzut că frații de aici așteaptă să li se vorbească în limba lor, au avut sufletul deschis. Când am ocazia să dirijez, eu simt totdeauna când cineva ascultă cu pasiune și când are o inimă deschisă. Mi s-a părut că oamenii de aici au o inimă deschisă.

– În Biserica Maranata sunteți responsabil pentru domeniul misiunii, dar în același timp dirijați și corul bărbătesc. Cum rezolvați toată această activitate supraîncărcată?

– Într-adevăr am un program supraîncărcat. Eu în Maranata la Arad lucrez pe sectorul „Misiune” și această lucrare înseamnă echiparea copiilor. De patru ani e format un proiect cu copiii, „Micul Spurgeon” și în

Pastorul Nelu Aliman

cadrul grupului învăț pe băieți între 8 și 13 ani să țină Biblia în mână s-o cunoască, și tot ce știu eu îi învăț și pe ei. Deja avem un grup de 12 copii care studiază Biblia și pot memora într-o săptămână un capitol. Acesta este luni de la ora 17.00. Luni de la ora 19.00 am repetiția de cor. Marțea am ședința de comitet. Miercuri am un grup de studiu biblic intensiv. Dar eu mai scriu și studii. Iar cu Grupul „Apolo” care îl întâlnesc miercuria facem un studiu mai profund al Sfințelor Scripturi. De exemplu în ultimul an am studiat un an întreg numai Coloseni 1:1-28. Joia avem serviciu în biserică. Vinerea e ziua mea liberă. Vinerea mă puteți găsi într-o relaxare, când scriu. Sâmbăta mă pregătesc, pentru că duminică am patru servicii. De 18 ani și jumătate

am duminică patru servicii, la ora 10.00, la ora 14.00, la ora 15.00 și la ora 17.00, în bisericile din Bârșă, Aldești, Hodiș. În Biserica Maranata sunt programat într-o duminică din lună și în fiecare zi de joi. Aici păstoresc alături de fratele Dorel Popa, pastor senior, Daniel Cojiță, pastor cu tineretul și relațional, Nicu Adnagea, pastor coordonator al studiilor biblice și al ucenicizării, al instruirii, al creșterii oamenilor în biserică, evanghelistul Ovidiu Măduță și un presbiter Petrică Bulbac. Cam asta este viața mea. Acum am pe inimă un proiect foarte mare, să ducem 5000 de Biblii pentru 5000 de prieteni din orașul Arad. Am făcut proiectul acesta la țară, unde am dus 800 de Biblii pentru 800 de familii. Și toți le-au primit cu bucurie. În Arad ne rugăm pentru 5000 de Biblii și mă gândesc că se vor găsi oameni disponibili să împartă Sfânta Scriptură. Dacă nu ne adunăm în jurul Sfințelor Scripturi, nu avem nicio șansă să ne adunăm în jurul unui alt subiect. Bineînțeles, cântarea are un rol special în biserică noastră. Viziunea mea este că fiecare cântare trebuie să fie o predică și fiecare predică trebuie să fie o bornă de referință în viața fiecărui om. Cântarea, cel puțin pentru mine și corul pe care îl conduc, trebuie să ia omul din starea în care este și să-l mute, să-i schimbe starea. Pentru asta punem în cântare pasiune, punem inimă și punem tot ce suntem, toată ființa noastră. Noi ne investim în oameni prin muzică.

Rita Păcaș

Corul Bărbătesc al Bisericii Maranata din Arad, la Chitighaz

Lucrări de restaurare la Catedrala Ortodoxă „Sân' Nicoară” din Jula

La Catedrala Episcopală din Jula au început lucrările de restaurare, prin sprijinul Secretariatului de Stat pentru Naționalități și Culte, oferit prin intermediul Fundației „Wekerle” din Budapesta, dar și cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, de la București. Au fost scoase plăcile vechi din pardoseală, urmând ca într-un interval de aproximativ două luni să fie executate toate lucrările.

Despre renovările la lăcașul de cult Preasfințitul Părinte Episcop Siluan ne-a spus că este vorba despre lucrări de înlocuire a pardoselii. Urmează să fie scoasă piatra veche din

fie montat un sistem termic de încălzire în pardoseală. Noua piatră, care este achiziționată de mai mult timp pentru catedrală, a fost obținută prin sponsorizare din partea

între materialul izolator și ceea ce s-a tăiat din ziduri.

„Este vorba de ample lucrări de restaurare de care, eu personal cred că și credincioșii și clericii de la Catedrala Episcopală, ne bucurăm foarte mult și de multă vreme am așteptat să poată fi efectuate. Biserica noastră este o biserică foarte frumoasă, o biserică veche, reprezentativă, biserica centrală a tuturor parohiilor ortodoxe românești de aici din Ungaria.

Nădăjduim ca de hramul Catedralei Episcopale, care este sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae, pe 6 decembrie,

aceste lucrări să fie finalizate”, ne-a mărturisit PS Episcop Siluan.

A.B.

catedrală și probabil o parte din piatra rămasă întreagă va fi folosită pentru biserica din Jula Mică, unde pardoseala este asemănătoare sau chiar identică cu cea care a fost în Catedrală. Se va săpa în interiorul bisericii până la aproximativ 40 de cm, urmând ca această cantitate de material scoasă să fie recuperată cu straturile necesare care conțin atât o izolare contra igrasiei, care este o problemă generală pentru toate bisericile din zona aceasta a Ungariei, ci și o izolare termică, urmând ca înainte de a fi aplicată noua piatră să

DRP de la București. Ceilalți bani pentru Catedrală și pentru efectuarea lucrărilor au fost primiți de la Secretariatul de Stat pentru Culte de la Budapesta, prin Fundația de Stat „Wekerle Sándor”. O altă lucrare la fel de importantă care se face este cea de izolare a zidurilor contra igrasiei, printr-o metodă aprobată de Oficiul Monumentelor Istorice, care presupune tăierea completă a zidurilor și introducerea unui material izolator în ziduri, după care urmează să fie completată cu o substanță specială care să umple spațiul gol rămas

Români din Ungaria la sfințirea noii biserici din Gai

Mii de credincioși au fost prezenți, duminică, 25 septembrie, la slujba de târnosire a noii mănăstiri din Gai, municipiul Arad, care a fost oficiată de Preafericitul Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Alături de PF Daniel au slujit IPS Timotei, arhiepiscopul Aradului, PS Lucian, epis-

copul Caransebeșului, PS Sofronie, episcopul Oradiei, PS Nicodim, episcopul Severinului și Strehaiei, PS Gurie, episcopul Devei și Hunedoarei, PS Siluan, episcopul românilor ortodocși din Ungaria, PS Paisie Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și PS Luchian,

episcopul ortodox sârb de Budapesta.

După sfințirea noii biserici, Preafericitul Daniel a oficiat Sfânta Liturghie în paraclisul de vară al mănăstirii, la care a luat parte și un grup de credincioși din Ungaria, de la Jula și Micherechi.

A.B.

Foto: Aurica Gurzău

Cununii la bisericile ortodoxe române din Micherechi și Jula

Sfânta Taină a nunții unește pe bărbat și femeie, pentru că este binecuvântată de biserică, adică în-

tărită de Dumnezeu însuși. „Și cei doi vor fi un singur trup...” zice Sfântul Apostol Pavel despre cei ce se

însoțesc prin Taina nunții. (Efeseni 5,31). „Și pe care i-a unit Dumnezeu, omul să nu-i despartă...” După ce au încheiat cununia civilă, sâmbătă, 3 septembrie, în biserica ortodoxă română din Micherechi, s-a săvârșit slujba cununiei a mirelui Attila Bondár și a miressei Sofia Fekete de către preoții Ioan Bun și Teodor Marc. La cel mai de seamă prilej de bucurie din viața tinerilor în prezența familiei, a rudelor și prietenilor au fost conduși în fața Sfântului Altar de către nașii Nagy Szabolcs și Nagyné Bondár Anikó.

În ziua de 10 septembrie, în Catedrala Episcopală din Jula au primit harul divin în Sfânta Taină a cununiei mirii Zita Cozma și Grigore Bordaș. Nașii au fost dr. Teodor Petrușan și soția Ana Berényi. Sfânta Taină a cununiei a fost oficiată de pr. vicar Pavel Ardelean.

A.C.

CURIOZITĂȚI GEOGRAFICE

* În Australia există niște stânci care pe parcursul unei zile își schimbă culorile de mai multe ori. La răsăritul soarelui stâncile au culoarea roz, apoi la prânz sunt albastre ca mai târziu să devină galbene și seara, când apune soarele sunt roșii ca focul.

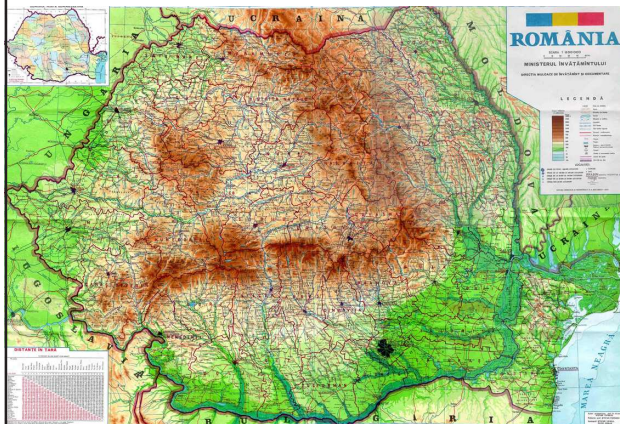

* Valoarea record a temperaturii maxime absolute a fost de 44,5 °C și s-a înregistrat la 10 august 1951, la ferma Ion Sion, comuna Râmnicelu, în Câmpia Brăilei.

* Recordul temperaturii minime absolute a fost de -38,5 °C, înregistrat la 24 ianuarie 1942, în cea mai geroasă lună a secolului XX, la Bod, lângă Brașov.

* Cele mai calde ape termale (56°C) se găsesc în împrejurimile orașului Băile Herculane.

* Cel mai înalt pas din Carpații românești este Pasul Urdele, din Munții Parâng: 2141m.

* Polul ploii din România se află la Stâna de Vale, pe versanții vestici ai Munților Apuseni, la circa 1.100 m altitudine, unde se înregistrează anual 1.604 mm.

* Cea mai lungă peșteră este Peștera Vântului situată în Munții Pădurea Craiului, din Munții Apuseni: 31.338 m peste 38 km.

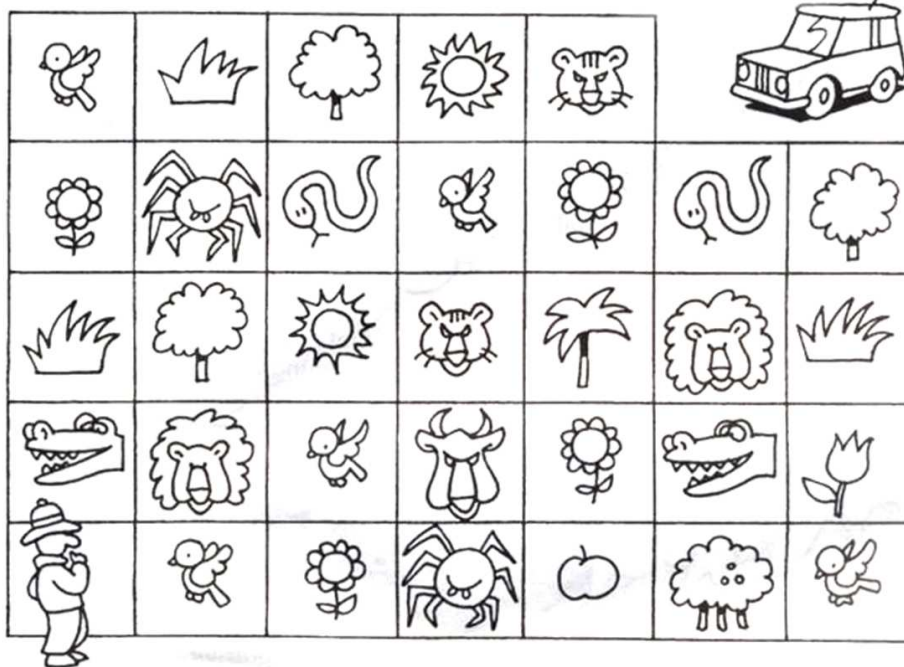

* Peștera cu cea mai mare denivelare este Izvorul Tăușoarelor, din Munții Rodnei: 415 m.

COLȚUL
PREȘCOLARILOR

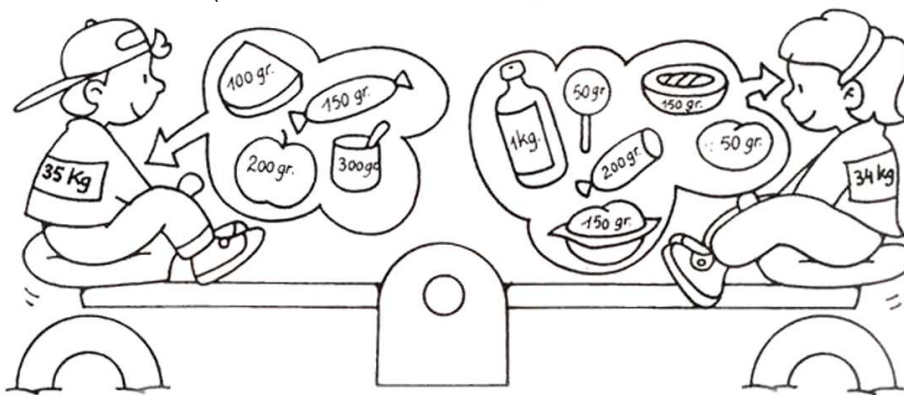
DIAGONALĂ

Cum pot ajunge fără pericole la mașină? Nu pot merge în diagonală.

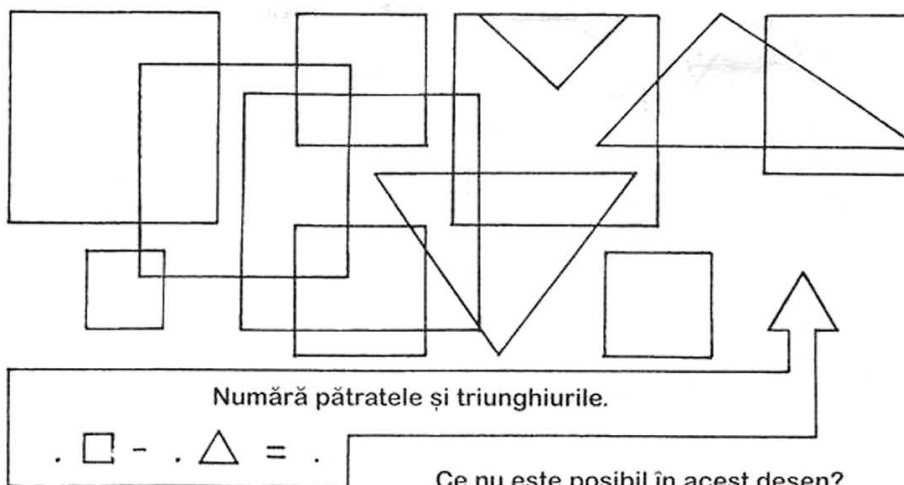

CÂNTĂREȘTE!

Petre și Maria vor mânca tot! Care dintre ei se va ridica?

NUMĂRĂ!

„Concertul HI-Q a fost punctul culminant al Festivalului Castraveților de anul acesta”

În cadrul celei de-a IX-a ediții a Festivalului Castraveților de la Micherechi, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni de la București a sprijinit organizarea a două concerte românești ale formațiilor Autentic și HI-Q. Înainte de concert ne-am întâlnit cu solistul Florin Grozea pentru un scurt interviu.

– Suntem pentru prima dată în satul Micherechi. Am început să aflăm lucruri despre localitatea aceasta pe internet abia după ce am fost invitați. Avem emoții pentru seară, dar suntem siguri că o să iasă foarte bine, oamenii sunt foarte primitivi și atmosfera este potrivită pentru o sărbătoare.

– Trupa HI-Q s-a înființat în anul 1996, la Brașov. Pe parcursul anilor trupa a trecut prin multe schimbări, la care lumea a fost foarte atentă. Câți oameni sunt în echipă momentan?

– Suntem șase oameni pe scenă, plus încă doi care ne ajută la sunet și la tehnic. Eu, colega mea Dana Nălbaru și colegul meu Mihai Sturzu suntem soliști vocali și totodată fondatorii trupei. Avem o trupă de instrumentiști foarte valoroși, formată din trei oameni: Cristi, Virigil și Marian la chitară.

– Ce înseamnă pentru Dumneavoastră să cântați pentru românii din Ungaria?

– Noi trăim pentru muzică, ne place foarte mult ceea ce facem. Sincer vă spun, suntem foarte emoționați că avem posibilitatea de a încanta publicul din Micherechi, a conchis Florin Grozea.

◆◆◆

După concert, Alexandru Berke, unul din fanii din Micherechi ai trupei HI-Q

și-a împărtășit impresiile trăite la concert.

– Eram elev al Liceului „Bălcescu” din Jula, când am auzit prima dată despre ei. Având mulți colegi de clasă veniți din România, am ascultat muzica lor, care mi-a plăcut foarte mult. De la ei am cunoscut stilul muzicii pop din Ro-

mânia, ca de exemplu DJ Project, 3rei Sud Est, Akcent, ș.a.m.d. Prima melodie a trupei, care m-a impresionat foarte mult, a fost piesa „Te-am găsit” și

„Lose you”. În România multe trupe cântă în limba engleză, fiindcă au mai mare succes. Trupa HI-Q a cucerit publicul cu aceste piese în limba engleză. Muzica pop românească a schimbat scena muzicală internațională în ultimii ani, în Ungaria multe trupe românești se află pe locul întâi. Membrii trupei HI-Q am avut norocul să-i întâlnesc în cadrul Zilelor Salonte. După concert, am

stat de vorbă prima dată cu Florin Grozea, după care am discutat și cu ceilalți, cu Mihai Sturzu și cu Dana Nălbaru. Sunt foarte comunicativi și apropiați. Când am aflat că vor concerta și la noi am fost foarte bucurosi. Înaintea concertului de la Micherechi am avut posibilitatea să ne salutăm unii pe alții. Le-am spus că melodiile lor sunt ascultate și la discotecile din Ungaria, ceea ce nu le-a venit să creadă. Concertul de sâmbătă seara a fost bine reușit. Cântecul trupei HI-Q sunt ascultate de tinerii de azi, dar sunt favorizate și de către generația mai în vârstă. Sunt convins că minunatul concert al HI-Q a fost punctul culminant al festivalului castraveților de anul acesta de la Micherechi, ne-a spus tânărul Alexandru.

Ana Cioca

Situația actuală a bisericii ortodoxe române din Jaca

„Cu cât avem simboluri mai puternice cu atât și oamenii vor fi mai aproape de noi...”

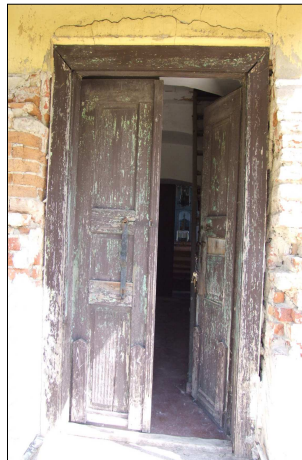
Localitatea Jaca se află în județul Bihor. În anul 1770 numărul familiilor ortodoxe de aici a fost de 60. Turnul bisericii a fost ridicat în anul 1791 și trebuie amintit că este singura biserică ortodoxă română din Ungaria cu turn construit din cărămidă. Săptămâna trecută am poposit în această localitate ca să ne interesăm despre situația actuală a bisericii ortodoxe, care, din păcate, nu este prea încântătoare.

Unul dintre pilonii de bază în păstrarea identității noastre și a asigurării continuității sentimentului de apartenență spirituală este Biserica. Tocmai de aceea, acordarea sprijinului pentru asigurarea funcționării bisericilor românești din Ungaria este vitală, în special în localitățile unde lăcașele de cult sunt pe cale de a fi închise datorită stării înaintate de degradare în care se află.

Trecutul glorios

Actuala biserică ortodoxă românească din Jaca a fost ridicată în anul 1791. Se cunoaște faptul că, anterior înălțării acesteia, aici a mai existat o biserică ce data din jurul anului 1700. Aceasta, fiind ridicată din lemn, a devenit în timp improprie pentru a deservi cerințele spirituale ale celor peste 60 de familii ortodoxe românești care trăiau în acea perioadă în localitate. Deoarece localnicii, iobagi neînstăriți, dar cu o credință puternică, nu dispuneau de posibilități financiare deosebite, în anul

1791 și-au ridicat, prin propriile eforturi, edificiul unei noi biserici, cu un aspect foarte modest. Turla a fost ridicată după câțiva ani, tot din cărămidă, astfel că biserica este construită de la fundație și până sus, la glob și cruce, din cărămidă tencuită. La fel de modest este și iconostasul, construit din scânduri vopsite în culoa-

rea gri. Astăzi, biserica din Jaca se află într-o stare în care cu greu ar putea cineva să-și imagineze că ar putea fi utilizată. Iar casa parohială a fost demolată în urmă cu câțiva ani.

Azi plouă în biserică

– Uitați-vă cum arată ușa de la intrare! Deja aici putem constata că în ce stare se află biserica!, cu aceste cuvinte m-a primit membra Autogovernării Românești din Jaca, *Clara Kovács*, care m-a invitat să intru în biserică. De mai bine de un an și jumătate tencuiala de pe pereții din interior și exterior a fost bătută jos, de atunci pereții stau goi, a continuat dânsa. Ferestrele nu se mai închid cum trebuie, prin crăpături bate ploaia, vântul suflă cimentul de pe pereți pe băncile din biserică. Scaunele sunt mereu prăfoase, degeaba le ștergem, că peste puțin timp iar se așează praful pe ele. Vă înțeleg eu pe Dumneavoastră: cum se poate face aici curat? Pentru că eu nu-mi dau seama...

– Care ar fi ajutorul cel mai urgent?

– Nu așteptăm ca să fie schimbate ferestrele, pentru că știm că cheltuielile pentru schimbarea lor ar fi foarte mari, dar măcar pereții să fie reparați. Puteți să vedeți că prin deschizătură se vede afară. În timpul slujbei plouă în biserică. Cum se pot celebra slujbe religioase în astfel de condiții? Noi ne-am așteptat ca echipa, care a dat jos tencuiala veche până la cărămidă, să termine reparațiile.

– Când au început lucrările de renovare la această biserică?

– Lucrările de renovare au început când a plouat în biserică, în urmă cu trei sau patru ani, precis nu-mi amintesc. Din banii autogovernării românești am construit o terasă la intrare, ca sfărâmătura de cărămidă după acoperiș să nu cadă în capul credincioșilor când intră în biserică. Atunci a fost schimbat și acoperișul bisericii. Însă cei patru piloni, stâlpii principali ai bisericii, nu au fost atinși, cu toate că sunt foarte dete-

riorați și periculoși. Reparațiile nu le-au făcut zicând că fundalul este umed. Echipa de construcții, care de altfel a avut toate aprobările necesare de la oficiul monumentelor, care se ocupă de protejarea monumentelor istorice, a spart tencuiala de pe pereții din interior și exterior și a făcut izolarea pereților bisericii. Tencuiala a trebuit dată jos, ca pereții într-un an să se usuce. De atunci au trecut anii și pereții sunt în aceeași stare. Pereții ar trebui tencuiți ca apoi să-i putem vărui.

– Din ce surse s-au făcut aceste lucrări?, am întrebat-o pe vicepreședinta Autogovernării Românești din Jaca, *Maria Erdei Pap*.

– Există o înțelegere între cele două țări, România și Ungaria, ca împreună să ajute financiar parohia din Jaca. Banii pentru lucrările mai sus amintite au fost asigurați de către statul român în urmă cu patru ani.

– Autogovernarea Românească din Jaca cum poate ajuta biserica?

– Absolut toți banii pe care îi primim de la stat pentru funcționare îi cheltuim pentru renovarea și întreținerea bisericii. Nu demult am cumpărat prapore care a costat 45.000

de forinți, gardul ne-a costat 400.000 de forinți, veșmintele preoțești 160.000 de forinți, terasa de la intrare, care nu arată estetic, dar e practică, a costat 35.000 de forinți, țeava de canalizare 25.000 de forinți, iar în aceste zile am achiziționat o coasă electrică în valoare de 103.000 de forinți pentru a tăia buruienile din curtea bisericii, ne-a informat vicepreședintele Autogovernării Românești din Jaca.

Pereții goi alungă credincioșii

De la primarul *Kólmán* ne-am interesat cum poate ajuta primăria demersurile pentru renovarea bisericii ortodoxe române din localitate.

– Îmi pare foarte rău că lucrările de renovare de la biserica ortodoxă și construirea casei parohiale din Jaca se prelungesc. Din păcate, ca primar nu am posibilități să mă implic în rezolvarea acestei probleme. Am luat legătura personală cu deputatul parlamentar *Vitányi István*. Deputatul *Fidesz* a fost la fața locului și a vizitat biserica ortodoxă și personal s-a lămurit despre situația actuală a bisericii.

– Când a fost renovată ultima dată biserica? ➤

Locomotiva Jazz din nou la drum

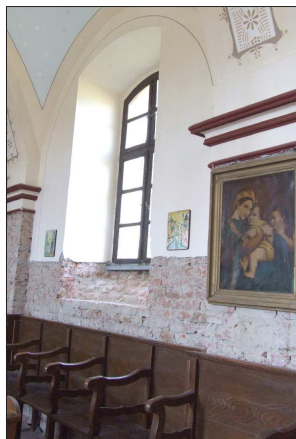
Începând cu luna septembrie 2011, după 20 de concerte și o colaborare de succes cu Muzeul Comerțului și Industriei Turistice, Locomotiva Jazz cu vagoane din România, Germania și Ungaria a pornit de această dată dintr-o locație consacrată jazzului, și anume la Budapest Jazz Club, Budapesta, sectorul 8, strada Múzeum, nr. 7. Călătoria muzicală de la Budapesta, din 29 septembrie, asigurată de către *Nicolas Simion* (RO/D) – saxofon, *Sorin Romanescu* (RO) – chitară, *Zoltán Lantos* (H) – vioară, *Tibor Csuhaj Barna* (H) – contrabas și *György Jeszenszky* (H) – tobe își continuă drumul la

Seghedin, unde, vineri, 30 septembrie, de la ora 20.00, sunt așteptați de iubitorii jazz-ului la Grand Cafe Cinema, strada Deák Ferenc, nr.18. A.B.

Situația actuală a bisericii ortodoxe române din Jaca

„Cu cât avem simboluri mai puternice cu atât și oamenii vor fi mai aproape de noi...”

➤ – Ultimele reparații s-au făcut în anul 1991. În urmă cu trei ani, în 2008, în urma ședinței comune româno-ungare a celor două guverne s-a decis despre renovarea bisericii ortodoxe din Jaca. Din banii asigurați de către Guvernul Român s-a

30–40 de credincioși. Însă iarna e mai greu, pentru că nu avem încălzire. Dacă măcar geamurile ar fi ca lumea, atunci nu ar fi așa de frig. Când afară este – 20 de grade, aici sunt – 17 grade. Să stai o oră și jumătate la slujbă, mai ales

a stat casa parohială. Când și de ce ați decis să fie demolată?

– Casa parohială avea 80 de ani și nu avea fundație. Căramizile erau puse într-un șanțuleț mic, cam treizeci de centimetri, pe care a fost pusă vâiuga. Am încercat să schimbăm ferestrele, dar s-a dărâmat tavanul pe noi. În aproape zece ani de zile cât timp am

stat în casa parohială nu am putut să-mi cumpăr o mobilă nouă deoarece colțurile de la casă erau așezate. Toamna când se făcea frig, se mutau toți soarecii în casă la noi.

– Cum vedeți viitorul acestei parohii?

– De când sunt pereții goi, vin tot mai puțini credincioși la biserică. Trebuie să știm un lucru foarte

important: credincioșii au nevoie de simboluri. În cazul nostru, ca să se simtă mândru că este ortodox și că e român are nevoie de biserică frumoasă și de casa parohială. Sunt ferm convins, cu cât avem simboluri mai frumoase și mai puternice cu atât și oamenii vor fi mai aproape de noi...

Ana Cioca

schimbat până acum acoperișul bisericii.

Cosmin Pop este paroh la Jaca din sâmbăta Rusaliilor, din 29 mai 1999, când a fost hirotonit întru preot de fostul ierarh al Julei, PS Sofronie, azi episcop al Oradiei.

– Am fost primul preot ortodox, dar și diacon hirotonit de către PS Sofronie în Bihorul unguresc. Mai slujesc la bisericile ortodoxe din Peterd, Darvas și Vecherd.

– La ora actuală câți credincioși vin la biserică?

– Vin la biserică cam

pentru cei mai în vârstă, este foarte greu.

– De când sunteți paroh, ce fel de reparații s-au făcut la această biserică?

– În urma înțelegerii dintre cele două state s-a pus pe ordinea de lucru izolarea și schimbarea acoperișului bisericii din Jaca. Pentru schimbarea acoperișului am primit de la statul român 4 milioane de forinți, iar fostul guvern al statului maghiar a finanțat izolarea pereților. De doi ani de zile însă biserica are pereții fără tencuială.

– Aici, în curtea bisericii

Despre școala din Bățania și albumul Mariei Berényi în revista naționalităților

Săptămâna trecută am prezentat o parte dedicată tineretului din revista „Barátság”, în care a fost publicată o amplă relatare despre Tabăra „Păpăruș” din Jula, organizată în această vară pentru micii jurnaliști ai revistei școlii din Micherechi, „Păpăruș”. Însă pe paginile acestei reviste a naționalităților din Ungaria, apărută pe 15 septembrie, se atrage atenția la încă două evenimen-

te importante din viața comunității românești.

După un interviu realizat cu subsecretarul de stat pentru naționalități dr. Latorcai Csaba, se descrie și procesul de predare-preluare a Școlii generale Lucian Magdu din Bățania de către Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, în care s-a implicat și secretariatul de stat pentru naționalități și culte.

În alte două pagini ale

revistei culturale este prezentat noul album al dr. Mariei Berényi, „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta”, lansat pe 14 septembrie și în Muzeul Istoric din Budapesta, la care prefața a fost scrisă de doamna ambasador Ireny Comaroschi, ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Ungaria, în perioada 2005–2011.

R.P.

Salutăm a doua serie de absolvenți ai Liceului Nicolae Bălcescu

Încă câteva luni ne despart de cel de al doilea bacalaureat care se va da la Liceul Nicolae Bălcescu din Giula. Elevii din clasa a IV-a depun din zi în zi o muncă mai serioasă și mai temeinică, pentru a se prezenta la aceste examene serioase cu o pregătire completă. Elevii, fiind ajutați de profesorii lor, folosindu-se rațional de timpul lor din întreaga zi, își împart materiile și cînd colectiv cînd individual se adresează în materie. Elevii mai înaintați în materie ajută mult pe elevii mai înapoiați, explicându-le materia. Astfel materialul pen-

tru bacalaureat a devenit între elevii clasei a IV-a de la școala noastră un subiect permanent discutat. Dintre elevii absolvenți majoritatea se pregătesc pentru studiile universitare. Unii vor deveni me-

dici, alți profesori, ingineri, chimisti etc...

Cînd după vreo oră de studii ei ies la recreație, fiecare cu carte în mînă, se vede maturitatea, seriozitatea lor pe care au însușit-o în urma

educației bune și temeinice. Profesorii lor, în frunte cu directorul liceului, în cursul anilor s-au ocupat cu elevii naționalității romine din Ungaria cu constanță înaltă, a cărei roade se culeg acum la terminarea studiilor secundare. Mult s-a datorat profesorilor și tovarășului director din rezultatele obținute pe calea educativă.

Și acum cînd elevii trebuie să părăsească Liceul Nicolae Bălcescu, pentru a urma studii mai înalte, să vedem rînd pe rînd fiecare elev, cu ce planuri contă să înceapă viața lui matură?

Ștefan Berbecar

Ecaterina Papp

Petru Rugea

Iosif Jurău
Körösszakál

Avem toată încrederea, că după absolvirea studiilor universitare elevul Iosif Jurău va deveni profesor la un li-

ceu din Ungaria. El și-a ales cariera de profesor cu specialitatea istorie și limba maghiară. Ca un elev modest, dar destept în cursul anilor și-a însușit o cultură vastă.

Iuliana Lucaci
Körösszakál

Iuliana Lucaci vrea să devină profesoară de muzică și desen. Natural, că munca ei depusă la Școala Superioară Pedagogică trebuie să fie mai temeinică și scopul ei se va realiza. În decursul anilor a jucat rol important în corul Liceului în calitate de solistă.

Gheza Váradi
Békés

Elevul Gheza Váradi vrea să-și continue studiile la Institutul Lenin din Budapesta. Copil de muncitor, și-a ajuns scopul prin ajutorul statului nostru de democrație populară. Munca lui școlară, precum și în organizația de DISZ, unde timp de un an a muncit în calitate de secretar, a fost bună.

În țara noastră din zi în zi se construiesc noi uzine și fabrici care din zi în zi cer oameni noi de specialitate. Elevul Ștefan Berbecar, (Lőkősháza) vrea să-și continue studiile la Universitatea Politehnică din Budapesta, pentru ca după terminarea studiilor universitare să devină inginer electric. Acest elev s-a născut la unele din sălasele din jurul comunei Lőkősháza. În tinerețea sa a suportat multe greutăți din cauza lipsurilor materiale din familie. După eliberare, fratele său, fiind ajutat de statul nostru de democrație populară, a devenit inginer, iar acum și el va avea posibilitatea ca prin știința lui pe care o va câștiga la facultate, să poată construi mai departe opera aceea mărească, care se face la noi deja aproape de zece ani.

Eleva Ecaterina Papp (K-apáti) și-a ales cariera cea mai frumoasă și cea mai nobilă. După ce va lua bacalaureatul își va continua studiile la facultatea de medicină din Budapesta. În cursul anilor cîl a stat la școala noastră în todeauna a dat dovadă de o voință tare și de o pregătire temeinică. În calitatea de premiantă a clasei, în decursul anilor și ca una dintre cele mai active conducătoare ale organizației pionierilor și DISZ-ului, a desfășurat o rodnică activitate între tovarășii și tovarășele ei de școală. Cu toate că a fost o elevă orfană, statul nostru democrat-popular i-a asigurat posibilitatea de a-și ajunge scopul și va fi ajutată și pe mai departe în tot cursul vieții sale. Ca medică va căuta ca prin știința sa să ușureze păstrarea sănătății oamenilor muncii și vindecarea bolilor umane.

Din vina regimurilor trecute avem și azi multe comune unde medicii nu sînt în număr deajuns. Sănătatea oamenilor muncii din țara noastră este o problemă arzătoare a guvernului nostru. Elevul Petru Rugea (Méhkerék), își va continua studiile universitare la facultatea de medicină din Budapesta, că după terminarea studiilor universitare să devină medic, leucitorul bolilor umane. Prin munca lui de medic va căuta întotdeauna să vindece durerile, să facă viața mai frumoasă pentru oamenii muncii din țara noastră. Ca elevul scolei noastre de 8 ani, a fost cunoscut și din partea profesorilor și din partea tovarășilor de clasă ca unul dintre cei mai serioși băieți. Munca lui întotdeauna a fost îndeplinită în mod exemplar, care fapt este dovedit și cu notele sale, care în todeauna au fost cît se poate de bune.

Vioara Németh
Battonya

După terminarea studiilor universitare la facultatea de litere a Universității Eötvös Lóránd din Budapesta, eleva Vioara Németh va deveni profesoară de istorie și geografie. Fiică de țărăn sărac, cu ajutorul statului nostru de democrație populară și prin știința sa excepțională, a obținut în todeauna note bune, iar acum înaintea examenului de bacalaureat este una dintre elevele care nu se tem de acest examen serios. În cursul studiilor, materiile ei favorite au fost științele istorice și geografice, pe care le-a învățat cu drag. Lingă învățarea sa de la școală a dezvoltat munca activă și pe terenul organizației DISZ-ului și în calitate de elevă bună în vara trecută a luat parte la Festivalul din București.

Sfețozar Rotar
Magyaresanád

Tot matematicile îl preocupă și pe elevul Sfețozar Rotar, la care materie a obținut nota foarte bine. Fiind orfan de tată, viața lui a fost mai grea decît a tovarășilor lui din clasă. Totuși, prin muncă serioasă, și-a însușit o știință temeinică, mai ales în studiile matematicilor. Îi place educația, creșterea generației tinere și în anul viitor se va înscrie la Universitatea Eötvös Lóránd din Budapesta. În persoană este un băiat tăcut, dar cu gânduri serioase, este tipul omului, care își face în todeauna planuri pentru viitor. Iar aceste planuri sunt după posibilitate în todeauna realizate. El crede că planurile lui și cu data aceasta se vor realiza, și peste 5 ani el va preda la una din școlile secundare din țara noastră.

Gavril Bodea
Pusztatottlaka

Tot vindecarea oamenilor bolnavi este scopul și elevului Gavril Bodea. Își va continua studiile la facultatea de medicină din Seghedin. Fratele său, care a terminat studiile secundare tot la Liceul Nicolae Bălcescu, azi este bursier în RPR, unde frecventează facultatea Universității din Orasul Stalin, pentru a deveni inginer silvic. Alături de Petru Bodea care azi se găsește în RPR, unde frecventează facultatea Universității din Orasul Stalin, pentru a deveni inginer silvic, cîl și Petru Bodea care azi termină studiile secundare pentru a se înscrie la facultatea de medicină, cîl și sora sa Maria Bodea care este eleva clasei a II-a a școlii noastre, au depus în cursul anilor muncă rodnică. Fericiată este această familie.

Gheorghe Gherdan
Körösszakál

A fost țărăn sărac Gheorghe Gherdan din comuna Săcal, în regimul trecut. Era în serviciul chiaburilor și al latifundiarilor mari, și câștiga doar numai atît, ca să-și poată susține familia lui. Să se gîndească că fiul lui vreedat va ajunge la școli secundare nici vorbă nu era... După eliberare totul s-a schimbat. Azi tinărul Gheorghe Gherdan stă în fața bacalaureatului. Cei opt ani, pe care i-a petrecut la Giula, au trecut repede, printr-o muncă sirguincioasă. Elev sîrilor și bun sportiv a dus acasă întotdeauna certificate cu note bune. Și acum muncește, în tot timpul său ca rezultatul bacalaureatului să nu-i aducă rușine, cu alți mai mult că se pregătește pentru a-și urma studiile la Universitatea de Științe Agrare.

Emil Maniu
Gyula

Elevul Emil Maniu, după examenele de bacalaureat vrea să se înscrie la facultatea matematico-fizică a Universității Eötvös Lóránd. Fiind ajutat de regimul nostru democratic, a ajuns în fața examenului de bacalaureat.

Viorica Cefan
Gyula

Eleva Viorica Cefan vrea să devină profesoară de biologie și istorie. Viorica Cefan își va ajunge scopul, mai ales dacă își va continua studiile cu sîrguință asemănătoare ca la liceu.

Doina Duma
Pusztaszlaka

Doina Duma tot la Școala Superioară Pedagogică își va continua studiile, și va studia istorie și muzică. Ca fetiță orfană, din partea statului nostru de democrație populară a primit tot ajutorul pentru a-și termina studiile secundare.

Coriolan Mîscuța
Gyula

Elevul Coriolan Mîscuța vrea să-și continue studiile universitare la Seghedin la facultatea de drept.

A avut greutăți în decursul anilor din cauza neștiinței limbii române, însă cu încetul le-a învins.

Echipa din Berettyóújfalu a câștigat premiul întâi cu un dans românesc

În ziua de 28 martie a avut loc în căminul cultural din Berettyóújfalu reprezentarea echipelor culturale din loc. De la dimineața de vreme, în tot orașul se vedeau femei și fete îmbrăcate în haine de sărbătoare, ducând diferitele articole făcute de ele la expoziția artei populare, care a fost organizată tot în clădirea căminului cultural.

Sala festivă a căminului cultural se umple cu un

public numeros în așa măsură încît nu-ți mai primești niciun loc. Incepe reprezentarea culturală locală. Acum vom vedea, care este cea mai pregătită echipă din oraș.

Programul a fost bogat și cu puțină excepție fiecare număr a reușit să atragă atenția publicului. Însă luccafărul serii a fost dansul românesc, dansat de o echipă culturală din Berettyóújfalu. Dansau atât de frumos, cu atîta tra-

gere de inimă, încît la sfîrșitul dansului publicul nu-i lasă de pe scenă.

La sfîrșitul reprezentației, comitetul a declarat, că cea mai reușită echipă a fost echipa cu dansul românesc. Decizia comitetului este o dovadă, că echipa a depus o muncă serioasă în ceea ce privește susținerea artei populare române în acest oraș maghiar.

Földesi Károly
corespondent

Sărbătorirea ziua eliberării în Săcal

Oamenii muncii din comuna Săcal au sărbătorit cu mare însuflețire ziua de 4 aprilie, ziua eliberării. Sărbarea a fost aranjată de către pionierii comunei. Pionierii maghiari, împreună cu cei români din sat s-au pregătit conștiincios pentru ca programul să fie la un nivel ridicat. Mai ales merită laudă pionierii mici din clasele I—II—III, care au servit un program cit se poate de drag publicului dela serbare.

Tovarășă Mișar, învătoarea elevilor români din comună merită laudă pentru rezultatul obținut cu copii ei.

După programul bogat al pionierilor, tovarășul Györgi Lajos, reprezentantul organizației de partid de plasă și-a ținut cuvîntarea festivă, în care a caracterizat însemnătatea zilei de 4 aprilie. Printre altele a spus:

— „Nu este în țara noastră nicio manifestare a vieții noastre ferice care să nu aibă legătură strînsă cu evenimentele întimplute în ziua de 4 aprilie 1945. Ziua aceasta ne-a adus nouă libertatea deplină și astfel am putut porni cu

loții pe drumul progresului.

Au fost premiați tărani muncitori din comună pentru munca cîmpului și satisfacerea exemplară a datoriei în predarea cotelor. Așa tărani muncitori Moise Nichita, Ioan

Nichita, Teodor Hotea și Alexandru Lucai și-au făcut datoria lor de predare în cele mai multe cazuri peste 150%.

Oamenii muncii din comuna Săcal au sărbătorit demn ziua eliberării țării noastre.

Schimb de experiențe între uniunile naționalităților

În ziua de 31 martie a avut loc un schimb de experiențe între uniunile naționalităților din Ungaria în clădirea Uniunii Democratice a Slovacilor din Ungaria. La acest schimb de experiențe au luat parte afară de Uniunea Iugoslavilor din Ungaria și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

Tovarășul Krajcsik, prim-secretarul Uniunii Democratice a Slovacilor din Ungaria într-o dare de seamă a vorbit despre munca depusă în cursul anului, și totodată a accentuat și greșelile comise de către ei. Uniunea Democratică a Slovacilor din Ungaria a obținut rezultate bune dar terenul de activitate a lor este foarte mare, minoritățile

naționale slovace trăiesc în întreaga țară și posibilitatea de a vizita comunele locuite de slovaci este puțină și din cauza aceasta s-au ivit greșeli. În viitor ei vor face tot posibilul ca aceste greșeli să fie eliminate.

Tovarășul Ilie Moldovan secretar general al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria a răspuns la cuvintele tovarășului Krajcsik, accentuînd că munca culturală este o unealtă necesară în educația poporului și noi trebuie să ne folosim de ea.

Acest schimb de experiență va avea efecte în muncă viitoare, deoarece munca culturală și educativă se va îmbunătăți.

VIATĂ DE PARTID

Despre politica de îngrădire a chiaburimii

După ce clasa muncitoare a ajuns la putere, la propunerea partidului, guvernul a luat mai multe măsuri pentru îngrădirea chiaburimii. Aceste măsuri au exprimat interesele tărănilor muncitori, și tărănimea mijlocasă l-a considerat ca drepte. Limitarea drepturilor chiaburilor exploatare a sporit sentimentul de siguranță a sătenilor, căci aceste măsuri de îngrădire au însemnat că acești bogătași înfumurați nu au putut să-și mai facă de cap. Nu au putut să distrugă pe cei improprietăriți de guvern, nu au putut să înșele la fiecare pas tărănimea mijlocasă. Ca rezultat s-a întărit alianța dintre clasa muncitoare și tărănimea muncitoare, s-a îmbunătățit colaborarea dintre sate și orașe. Tot atunci a scuzat puterea economică a chiaburimii și influența politică asupra tărănimii muncitoare.

Deci politica partidului nostru de îngrădire a chiaburimii, pe lângă că a fost potrivită a devenit și necesară, cînd

am început să depunem bazele socialismului. A devenit necesară deoarece puntrucă, chiaburul din cauza poziției sale sociale este un dușman de moarte democrației populare, al orînduirii socialiste. Toată lumea își duce încă aminte cum au ucis cu o cruzime bestială chiaburii din Lengyel-kápolna, pe secretarul de partid din acea comună, pe Kiss Imre, cum au încercat să desființeze gospodăria agricolă colectivă din comuna Csorva, și cum au dat foc grajdului gospodăriei agricole colective Petőfi din Székkutas.

Nu fără motiv s-a răspîdit deja atunci între mumbrii gospodăriei colective și în rîndurile tărănimii muncitoare convingerea că din chiaburi numai pămîntul scoate ticăloșia. Și înaintea poporului muncitor s-a dovedit în mod practic învățătura lui Lenin: Chiaburii sînt exploatareii cei mai sălbatici și brutali, care în celelalte țări, în cursul istoriei, nu odată au restabilit puterea tarilor, boierilor, a preoților și a capitaliștilor.

Este clar că nici muncitoare, și nici aliați aceștia, tărănimea muncitoare nu a trăit, și nici azi un poate să trăiască în pace cu rămășițele dela sate ale capitaliștilor fugăriți.

În această chestiune însă, în ultimii ani am comis o greșală.

Am scăpat din vedere aceea învățătură leninist-stalinistă că lupta împotriva chiaburimii trebuie dusă la capăt în două faze, adică pînă ce agricultura socialistă nu este capabilă să aprovizioneze țara cu cantitățile de cereale necesare, pînă atunci trebuie să continuăm politica de îngrădire și nu politica de lichidat.

Cum a putut să se întimplă aceasta? În executarea politicii partidului, în majoritatea comunelor nu a fost clară întrebarea, cine este chiabur? Cauza acestui fapt, în parte a fost și aceea că, și unele dispozițiuni de îngrădire a chiaburimii erau defectuoase.

La sfaturile populare au fost întocmite așa zisele liste de chiaburi și acela al cărui nume a figurat pe această listă a fost considerat oficial chiabur. Este natural că în urma acestor măsuri adminis-

trative comode și mecanice, în multe cazuri și tărani mijlocăși cîștigați au avut de suferit. Chiaburul viclean cîștigate a reușit să scape de pe listă. S-a întimplat că prietenul lui, fostul jandarm, sau precupel, care s-a vîrît în sfatul popular, i-a sters numele de pe listă, și în locul lui — ca numărul să fie complet — a fost declarat de chiabur un tărăn mijlocăș cîștit. Aceste elemente au amestecat intenționat noțiunea de chiabur și de tărăn mijlocăș, cu scopul ca pe deoparte să favorizeze chiaburimea la plata impozitelor și la predarea în rîndurile tărănimii mijlocăș și să-o împingă de partea chiaburilor.

Cu manevrele lor mișcave au conturbat și munca organizațiilor de partid. Deaceia s-a întimplat că la definirea noțiunii de cine e chiabur? nu au luat în considerare, în primul rînd, faptul exploatareii, ci limita de chiabur prevăzută în regulamente, cu alte cuvinte proprietarul a cărui pămînt nu a atins 25 jugăre catastrale și un venit de 350 coroane de aur, degeaba a trăit în toată viața sa din munca allora, a fost conside-

rat de dînsii, tărăn cumsecade și cîștit. Invers, acel tărăn mijlocăș a cărui proprietate a atins, ori a întrecut suprafața de 25 jugăre catastrale, a fost considerat chiabur, și în acel caz dacă a avut pămînt necultivabil și și-a muncit el însuși cu familia sa pămîntul.

Cauza că am trecut dela politica de îngrădire a chiaburimii, la politica de lichidare a chiaburilor, a fost că, am supraapreciat pericolul chiaburizării. Chiaburilor le-am impus sarcini așa de mari încît acelea nu numai au îngrădit activitatea lor exploatare, dar în mai multe cazuri, au făcut imposibilă continuarea productivității.

Sarcinile grele fiscale și pedepsele de multe ori nejustificate au adus cu sine distrugerea gospodăriilor chiaburești, ceea ce a jicnit simțul de dreptate a tărănimii muncitoare, în special a tărănilor mijlocăși. Au început să compătimească pe chiaburi, ceea ce a împiedicat întovășirile agricole, a slăbit legătura dintre tărănime și muncitorime, a clătinat încrederea pînă în politica.

(Va urma)

Discuții despre 100 de ani de fotbal românesc

Cu ocazia împlinirii, în 2011, a 100 de ani de la înființarea primului mare club românesc de fotbal, Chinezul Timișoara, Institutul Cultural Român din Budapesta a organizat, pe 20 septembrie, o masă rotundă care să evoce momentele importante din istoria fotbalului românesc în prezența unor invitați de marcă. Scriitorul și jurnalistul Radu Paraschivescu, autor printre altele al secțiunii românești din cadrul „Enciclopediei Larousse a fotbalului” și a volumului „Jocurile Olimpice de la Atena la Atena: 1896–2004” a moderat o discuție cu nume de legendă din fotbalul românesc și universal: *Helmut Duckadam*, *Emeric Dembroschi* și *Emeric Ienei*. În avanpremiera dezbaterii a fost prezentat publicului filmul-portret „*Helmut Duckadam*”, realizat de Redacția română a MTV Seghedin. Cu prozatorul Radu Paraschivescu am stat și noi de vorbă despre problemele de decenii ale fotbalului românesc.

– Chiar dacă nu intrăm în 100 de ani de fotbal românesc, totuși trebuie să discutăm despre momentul Sevilla. Se pare că de acest moment al fotbalului românesc, lumea sportivă a rămas marcată până astăzi. Bine văd acest lucru?

– Da, vedeți foarte bine, pentru că noi ne încapătăm să sărbătorim în fiecare an triumful de la Sevilla, uitând niște lucruri: că o țară care se ia în serios nu mai poate rămâne la nesfârșit cramponată de un eveniment dacă se consideră o țară de ispravă într-adevăr și dacă vrea să aibă un palmares, o credibilitate externă. A doua problemă este triumfalismul asta de tip nu neapărat românesc, dar aclimatizat bine în România, care vede momentul Sevilla apogeul absolut, uitând câteva lucruri, uitând că finala aceea a fost declarată oficial cea mai urâtă finală din Cupa Campionilor Europeni, așa cum se numea atunci, uitând că a fost un meci de blocaj perfect, în care Steaua și-a propus să nu îndrăznească nimic și a și reușit să nu îndrăznească nimic, uitând că pe atunci condițiile de a ajunge în finală erau mult mai simple decât astăzi. Te întâlneai cu câteva echipe și cu un pic de noroc puteai să ai un culoar favorabil, ceea ce până la un punct a fost și cazul Stelei. Pe acestea lumea le consideră amănunte și trece direct la masă și dans, la momentul de după Sevilla, la faptul că Barcelona era o mare etichetă pe vremuri. E adevărat, și aici pun niște amendamente: a fost cea mai nesărată echipă a Barcelonei din câte mi-a fost dat mie să văd, cel puțin, și a avut cel mai slab antrenor din ultimii 40–50 de ani pe care le-a avut Barcelona, Terry Venables. În fața acestui

adversar a venit Steaua, e adevărat cu o echipă pe care nici o altă echipă din România n-o va mai avea vreodată. Sunt ferm convinși că în felul în care merg lucrurile acum, aceea a fost într-adevăr o echipă foarte bună, cu niște jucători supervaloare, care însă n-au produs emulație, n-au produs continuitate, ci au produs doar un moment de contemplare ritualică. În fiecare an, pe 7 mai, ne aducem aminte, lăcrimăm, mai difuzăm finala odată la ora 7 seara, mai dăm a doua zi reluare la trei după-masă, și așteptăm anul următor, când pe 7 mai o vom lua de la început.

– Dar ce s-a întâmplat totuși? Pentru că după '86 România a avut încă o echipă performantă și acolo s-a produs ceva după 1994...

– În primul rând, s-au produs niște alegeri, care au instalat la putere o trupă de profitori și care a însemnat bazele sistemului mafiot, care funcționează în fotbalul din România la ora asta. Mă refer la Federația Română de Fotbal, așa cum a fost ea condusă după anii 1990 până în ziua de astăzi. E un sistem de complicități, de nepotisme, de favoritisme, un sistem de clan, o societate închisă, un stat în inima altui stat care operează cutume, mituiri, relații cu interlopi. Un asemenea lucru nu are cum să producă alte echipe bune. Sunt tot felul de paraziți și de atârănători, care și-au croit drum și s-au lipit de federații și acum sunt la putere. În aceste condiții, blaturile, meciurile truate de dinainte de '90 s-au înmulțit în proporție geometrică. Dacă atunci erau câteva meciuri ideologizate pe care Steaua și Dinamo trebuiau să le câștige, după '90 a intervenit ceea ce se cheamă cooperativă, adi-

că un sistem pus la punct de câțiva oameni bine șurubați în fotbal și care decideau campioane, retrograde, totu-l pe spinarea unui public care fie nu era informat, fie nu vroia să-și piardă iluziile de tot, fie simțea neapărat nevoia unui pretext ca să ronțăie semințe. Atunci publicul venea la meciuri neștiind că lucrurile erau de fapt aranjate de mult. În paralel, a apărut o criză de sistem, sistemul de pregătire a fotbalistilor, de unde alte țări încercau să-și rafineze sistemele, să le facă mai performante. La noi sistemul a strălucit prin absență. Lucru care se întâmplă și în ziua de astăzi.

– Chiar dacă este sistemul așa cum este, de ce nu apar talentele, sau dacă apare un talent, unde dispare el?

– Talentele apar din ce în ce mai puțin și vor apărea și mai puțin de acum încolo, pentru un motiv foarte simplu: trierea nu se mai face cum trebuie. Înainte era o trieră performantă, de frică. Dacă nu muncea cum trebuie, venea partidul și îți dădea peste ochi și nu era bine să te pui rău cu partidul. Acum cluburile au devenit private. Acești oameni au grijă să-i țină pe angajați în condiții uneori de teroare, alteori de mizerie. Antrenorii care ar trebui recompensați sunt plătiți foarte prost. Antrenorii la copii și juniori sunt subplătiți drastic, ceea ce deschide calea spre mituiri, apar tot felul de oameni, care nu au legătură cu fotbalul. Noi n-am mai avut mari întâmplări nici la echipa națională, nici la echipe de club. Așa se face că echipa națională la ora asta e echipa nimănui, o echipă decedibilizată, cu care, din păcate, nu se mai identifică nimeni. Vine publicul pentru o arenă, dar nimeni

nu mai face priză cu echipa națională, cu ce înseamnă naționala acum 10 ani, acum 15 ani, acum 20 de ani.

– Văzând evoluția patro-nilor, și faptul că în fotbalul românesc se vorbește despre foarte multe lucruri, numai despre fotbal nu, este cumva lumea fotbalului o oglindă a societății românești de după 1990?

– Până la un punct este, o oglindă care te arată în chipul tău cel mai neplăcut, un chip bubos, cu trăsături îngroșate, cu cearcăne, cu ochii pungii, cu buzele supte, pentru că oamenii care îl populează la ora asta nu lasă să arate frumos. Poate noi eram oameni sănătoși în urmă cu 10–15 ani, dar nu mai suntem. Ne interesează în primul rând cancanul și în al doilea rând informația, eventual ne mai interesează informația. Pe primul plan este bârfa, picaneria, este demiterea antrenorului, scandalul dintre jandarmi și suporteri, dintre suporteri și propria echipă, dintre antrenor și un jucător de rezervă, dintre președintele executiv și managerul general, și așa mai departe.

– Nu e vinovată într-un fel și presa, pentru că acordă prea mare atenție acestor scandaluri?

– Presa a creat ceea ce se cheamă efectul Frank-einstein. A asamblat un monstru într-un laborator, monstrul ăla a prins viață, a început să umble liber prin lume și acum nu mai poate fi încătușat. N-ai cum să-l bagi la loc în laborator, n-ai cum să-l dezmembrezi, n-ai cum să-l ucizi, pentru că viața pe care i-ai dat-o este o viață care depinde de apetitul pentru cancan și pentru promiscuitate al publicului.

– Sunteți foarte pesimist. Nu aveți nicio licărire de speranță?

– Nu, nu-mi permit, n-am motive. Aș vrea să fiu. Sunt un tip căruia nu-i place să fie catastrofic, sunt născut vara, îmi plac zilele lungi, îmi place lumina, dar nu prea văd lumină în fotbalul ăsta. El nu este lăsat să respire, el este asfixiat de o trupă de cetățeni care au descoperit un vehicul formidabil pentru popularitate, pentru notorietate,

Radu Paraschivescu

au descoperit televizorul, au descoperit că lumea cascadează ca la bălci. În condițiile acestea, dacă aș fi optimist aș fi ipocrit și prefer să fiu sincer.

– Oare venirea la putere a membrilor generației de aur, știind că Gică Popescu a candidat pentru șefia federației, o altă mentalitate ar aduce schimbări în fotbalul românesc?

– Nu știu dacă există mijloace de transport pentru această nouă mentalitate, pentru că și oamenii care sunt evident niște albatroși prin comparație cu ceea ce avem acum, și ei s-au lăsat a fi atinși la un moment dat, au intrat în sistem. Gică Popescu e un tip cu afaceri, cu independență financiară, cu o bună personalitate, dar și el a avut un moment, un episod de alunecare în preajma fraților Becali cărorora le-a fost angajat. Sunt destui dintre oamenii care au fost în echipa aceea bună de acum 17 ani și care acum sunt priponiți în diverse funcții unde sunt oameni ornamentali. Hagi este iarăși un nume. Hagi la rândul lui a fost distrus de propria necunoaștere a calităților și mai ales a defectelor. Hagi ar fi putut fi un descoperitor de talente nemaipomenit, dar a avut ambiția aceasta crâncenă a antrenoratului, care a eșuat de 6–7 ori până acum și în care probabil va eșua și a 8-a oară, pentru că el nu învață din asemenea lucruri, nu se lasă sfătuit, ceea ce e foarte păcătos pentru un om cu talentul lui, cu influența lui, cu carisma lui.

(În numărul următor vom continua acest subiect cu interviurile realizate cu *Helmut Duckadam* și *Emeric Ienei*.) Tiberiu Boca

TVR 1

Luni 3 octombrie

6.00 Telegiurnal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong (R) 13.00 Telegiurnal 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Telegiurnal 16.30 Serial. Regina Esther 17.25 Serial. Legendele Palatului: Tărâmul dintre vânturi 19.00 Telegiurnal 20.00 Prim plan 21.00 Serial. Mad Men – Nebunii de pe Madison Avenue.

Marti 4 octombrie

6.00 Telegiurnal matinal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 10.25 Prim plan 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Finanțe și afaceri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Telegiurnal 16.30 Serial. Regina Esther 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Dincolo de celebritate 22.10 Film. Prostul nimănu.

Miercuri 5 octombrie

6.00 Telegiurnal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Mai aproape de tine 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convietauri 16.00 Telegiurnal 16.30 Serial. Regina Esther 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Serial. Dr. House 21.45 Dincolo de celebritate 22.10 Film. Contesa însângărată.

Joi 6 octombrie

6.00 Telegiurnal 8.00 România, trezește-te! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Interes general 14.30 Emisiune în limba germană 17.00 Telegiurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.10 Agenția secretă 23.00 Serial. Agenția PSYCH.

Vineri 7 octombrie

6.00 Telegiurnal 8.00 România, trezește-te! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legendele palatului: concubina regelui (R) 13.00 Telegiurnal 13.45 e-Forum 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Telegiurnal 17.25 Serial. Legendele palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Fotbal: România-Belarus 22.10 Film. Culoarul morții.

Sâmbătă 8 octombrie

6.00 Desene animate 7.10 Omul și timpul 9.00 Profesorul trăsnet 9.30 Viața orașului 10.30 Pro patria 11.00 Ca la carte 11.30 Europa mea 12.00 Inima reginei. Documentar 13.00 Telegiurnal 14.00 Cântecul de dragoste de-a lungul Dunării, Brăila 2011 15.00 Petrecere cu lăutari la Cerbul de Aur 16.00 Ne vedem la TVR 17.45 Telegiurnal 19.00 Telegiurnal 20.00 Întrecerea anilor 22.00 Profesioniștii...cu Eugenia Vodă 23.10 Film. Oops!

„Profesioniștii...cu Eugenia Vodă”

Duminică 9 octombrie

6.00 Desene animate 7.10 Universul credinței 9.00 În grădina Danei 9.35 Viața satului 12.00 Presă și putere 13.00 Telegiurnal 14.00 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțate 16.00 Supermarket de divertisment 19.00 Telegiurnal 20.00 Distracții Show 20.35 Film. Regina indiană 22.10 Garantat 100%.

TVR 2

Luni 3 octombrie

7.00 Serial. Familia Simpson 7.30 Serial. Cercul vieții 9.00 Zeii uitați. Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Serial. Darul 13.35 Împreună în Europa 14.30 Descurcă-te singur! (R) 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Jamie în Italia 18.35 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Battlestar Galactica 22.55 Serial. Trei regate.

Marti 4 octombrie

7.00 Serial. Familia Simpson 7.30 Serial. Cercul vieții 9.00 Zeii uitați. Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Serial. Darul 13.35 Împreună în Europa 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Jamie în Italia 18.30 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 20.30 Supraviețuitorii în jungla urbană (R) 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Battlestar Galactica 22.55 Serial. Trei regate.

Iuliana Marciuc
la „Confesiuni”

Miercuri 5 octombrie

7.00 Serial. Familia Simpson 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Zeii uitați. Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Serial. Darul 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Cercul vieții (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Jamie în Italia (R) 18.00 Zeii uitați (R) 19.00 Fotbal: Olimpia Cluj-Olimpique Lyon 21.00 Ora de știri 22.00 Ora de business 23.00 Serial. Battlestar Galactica.

Joi 6 octombrie

7.00 Serial. Darul (R) 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Zeii uitați. Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Serial. Darul 13.35 Împreună în Europa! 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Cercul vieții 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Restaurantul lui Jamie (R) 18.35 Serial. Trei regate 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Battlestar Galactica 22.55 Serial. Trei regate.

Vineri 7 octombrie

7.00 Serial. Darul 7.35 Serial. Cercul vieții 9.00 Zeii uitați. Documentar 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ora de business (R) 12.30 ABC...De ce? (R) 13.00 Serial. Darul 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Cercul vieții (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 18.35 Serial. Trei regate 19.30 Ora de business 20.30 Pescar hoinar (R) 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place...cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.00 Serial. Trei regate.

Sâmbătă 8 octombrie

7.00 Arhitecturi. Documentar 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Serial. Doctor Who 10.00 Etruscii, strămoșii romanilor. Documentar 11.30 Jamie Oliver: Gătește în 30 de minute 12.00 Frăția vinului (R) 14.10 Film. Răbdarea păianjenului 16.00 Telegiurnal 16.30 Planeta puiilor. Documentar 18.30 Serial. Trei regate 20.20 Pastila de sănătate 20.30 Palatele lumii 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Detectivul Murdoch.

Duminică 9 octombrie

7.00 Pașaport de România (R) 8.00 Descurcă-te singur! 9.00 Serial. Doctor Who 10.00 Pescar hoinar 11.00 Magazin UEFA 11.30 Jamie Oliver: Gătește în 30 de minute 12.00 Planeta puiilor (R) 14.10 Film. În numele fiului 16.00 Telegiurnal 16.30 D'ale lui Mitică 18.30 Serial. Trei regate (R) 20.20 Pastila de sănătate 21.00 Ora de știri 23.00 Serial. Detectivul Murdoch.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

3 OCTOMBRIE, LUNI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

4 OCTOMBRIE, MARTI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

5 OCTOMBRIE, MIERCURI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

6 OCTOMBRIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 OCTOMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

9 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

miercuri, 5 octombrie 2011 (m1 ora 13.20)

Reluare: vineri, 7 octombrie 2011 (m2 ora 10.40)

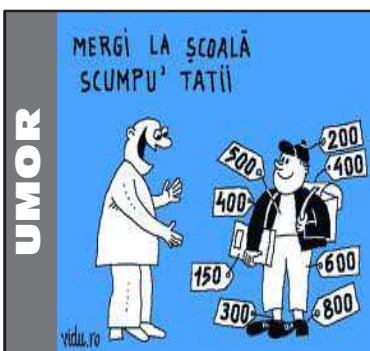
sâmbătă, 8 octombrie 2011, m2, 5.20

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După câteva informații legate de comunitatea românilor din Ungaria, programul românesc televizat vă invită la Micherechi, unde nu demult s-a desfășurat cea de-a IX-a ediție a Festivalului Castraveților. Acesta a oferit și de această dată multe momente distractive, dar și câteva evenimente culturale.

Realizator: Tiberiu Boca

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă cu confort lux, piscină, 2 saune, aer condiționat. Proprietatea are 1.200 mp teren, iar casa are 250 mp și se află în centrul orașului Bichișciaba, strada Vajda nr. 5. Contact: +36-66/739-219, +36-70/635-7577.

Vând casă cu mansardă, confort lux, încălzire centrală cu gaz, anexe, în centrul Chitighazului (Kétegyháza), cu o suprafață de 98 m². Casa are o grădină cu o suprafață de 960 m², grădină cu gazon, aranjată. Contact: +36-30/540-7766.

Vând teren îngădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

www.radio.hu

RECENSĂMÂNT 2011

DECLARĂ-TE ROMÂN! ȘI CONVINGE-I ȘI PE CEILALȚI ROMÂNI SĂ O FACĂ!

Între 1–31 octombrie 2011 se va desfășura cel de-al 15-lea recensământ al populației din istoria Ungariei. La ultimul recensământ, cel din 2001, numărul românilor din Ungaria a fost de 7.995, adică cu 2.745 de persoane mai puțin decât în 1990. Recensământul din această toamnă este foarte important pentru fiecare localitate care are instituții românești: școală, biserică, asociație, autoguvernare românească. Finanțarea, deci existența acestor instituții, depinde de numărul românilor care trăiesc în localitate.

Ai obligația să contribui la susținerea valorilor românești din locul în care trăiești și să le dai șansa să aibă un viitor! Nu e suficient că tu știi că ești român, nu e suficient că iubești și respecti rădăcinile, limba, cultura strămoșilor tăi! Dacă îți asumi moștenirea înaintașilor, declară-te român și arată fără teamă și cu responsabilitate că ești membru al unei comunități istorice în Ungaria!

Să nu fie secolul XXI – veacul când românii din Ungaria au dispărut!

În chestionarul de recensământ, întrebările despre apartenența etnică, de limbă și religioasă sunt pe ultima pagină. Atenție! Întrebările și deci răspunsurile nu sunt obligatorii! De aceea, dacă recenzorul uită, cere fără sfială să completezi / să fie completate și întrebările de la punctul V. Apartenența etnică, de limbă și religioasă. Întrebările 34, 36, 38 sunt foarte importante. Răspunde la ele astfel:

34. De care naționalitate considerați că aparțineți? – **ROMÂNĂ**

36. Care este limba dvs. maternă? (se pot da cel mult două răspunsuri)
– *Dacă știi (și) românește, dacă acasă vorbești (și) românește, dacă ai făcut școală românească, scrie (și) – ROMÂNĂ*

38. De ce comunitate religioasă, confesiune considerați că aparțineți? –
Dacă ești botezat în biserică ortodoxă, dacă îți asumi această religie, scrie – ROMÂN ORTODOX

În primele două săptămâni din octombrie, chestionarul poate fi completat și pe internet, în formă electronică. Dacă alegi acest mod, NU UITA să scrii că EȘTI ROMÂN, la întrebările de pe ultima pagină.

Și de tine depinde viitorul românesc al localității în care trăiești!

Și de tine depinde comunitatea românească din Ungaria!

<http://www.nepszamlalas.hu>

**FOAIA
românească**
30 septembrie 2011
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcș, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ioan Ruja. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2011: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul „Wekerle Sándor” și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni.